

Kitab Daniel - Nomer Satus Sangang

Mbabar Panganggon Rangkep Telu saka Wangsit: Makna Kenabian saka Wahyu Bab Sanga lan Gerakan Reformatori Modern

Jeff Pippenger

2024-03-01

Separoning Wahyu pasal sanga ingkang kapisan mratelakaken kalasangka kaping gangsal, ingkang dados bilai kapisan, lan separoning pasal punika ingkang kaping kalih mratelakaken kalasangka kaping enem, ingkang dados bilai kaping kalih. Kalih kalasangka punika kalukisaken kanthi cetha wonten ing bagan para pelopor taun 1843 lan 1850. Nalika enem ayat pungkasan saking Daniel sewelas kabikak segelé ing wekdal wekasan ing taun 1989 lumantar ambrukipun Uni Soviet, wiwitaning gerakan reformasi saking satus patang puluh sekawan ewu punika kawiwitan.

Ing antarané bebener-bebener sing diakoni ing taun 1989, ana gerakan-gerakan reformasi gedhé ing sajarah Kitab Suci, lan yèn kabèh mau padha saling sejajar. Kabèh para nabi, lan mulané saben sajarah suci, kalebu gerakan-gerakan reformasi suci, nggambaraké gerakan reformasi gedhé pungkasan saka wong satus patang puluh papat ewu, kang uga minangka gerakan kuwasa saka malaékat katelu. Nalika prosès panyegelan diwiwiti, mangkono uga wiwité panyarakan udan pungkasan. Kabukaké segel saka gerakan-gerakan reformasi ing taun 1989, kang banjur diterusaké kanthi kabukaké segel saka enem ayat pungkasan ing Daniel sewelas ing taun 1992, ngasilaké sawijining kahanan perlawanan, kaya tansah kelakon nalika sawijining bebener anyar lan bebener jaman saiki dibukak segelé.

Nalika ngadhèpi perlawanan marang kayektèn saka enem ayat pungkasan ing Daniel sewelas, Gusti mbukak kayektèn menawa sajarah kenabian Roma kapir, kang digandhèngake karo sajarah kenabian Roma kapausan, kaya dene wis diteguhaké adhedhasar paseksi loro, ngenali sajarah kenabian Roma modern. Paugeran bab panganggon telu tumpuk saka ramalan diakoni, lan sawisé iku dipigunakaké kanggo mbélani awake saka kaluputan sarta kanggo ngenali lan netepaké kayektèn. Paugeran-paugeran kang njaga menawa saben garis reformasi iku sajajar karo garis-garis reformasi liyané, lan paugeran-paugeran kang ana gandhèngané karo panganggon telu tumpuk saka ramalan, dadi landhesaning paugeran-paugeran kang ditetepaké ana ing gerakan malaékat katelu, kaya dene wis dilambangaké déning paugeran-paugeran kang ditetepaké, dipigunakaké, lan diterbitaké ing sajarah Millerite.

Panganggoné ramalan kaping telu minangka sawijining paugeran, wus kabukak segelé tumrap gerakané wong satus patang puluh papat éwu, amarga wong-wong iku iku gerakané udan pungkasan, lan Islam saka kasusahan katelu iku pesen udan pungkasan. Prinsip panganggoné ramalan kaping telu iki wus ditetepaké déning Singa saka taler Yehuda, adoh sadurungé Islam saka kasusahan katelu teka ing sajarah nalika tanggal 11 September 2001, amarga Panjenengané ngersakaké supaya umat kagungané ing dina-dina pungkasan

gampang ngenali pesen kang dilambangaké déning tekane kasusahan katelu nalika Panjenengané mbalèkaké umat kagungané marang dalan-dalan kuna kagungané Yeremia.

Pangerten para perintis babagan kalasangka kaping lima lan kaping nem, kaya kang kapacak ing Wahyu bab sanga, dimangertèni minangka péranganing kitab Wahyu kang paling jejeg lan paling cetha kasengkuyung déning sajarah. Uriah Smith miwiti paparané ngenani Wahyu bab sanga kanthi migunakaké tembung-tembungé sejarawan Keith kanggo netepaké titik iku kanthi cetha.

“Kanggo sawijining panjlènrèhan bab kalasangka iki, kita bakal maneh njupuk saka tulisan-tulisanipun Pak Keith. Panulis iki kanthi bener ngandika: ‘Meh ora ana kaseragaman pamanggih ing antarané para juru tafsir ngenani pérangan liya saka Apocalypse kang sapatatané kaya ing prakara panrapan kalasangka kaping lima lan kaping nem, utawa bilai kapisan lan kapindho, marang wong Saracen lan Turki. Prakara iki cetha banget nganti meh ora bisa disalahmangertèni. Tinimbang mung sawatara ayat sing nandhani saben-sabené, kabèh bab kaping sanga saka Wahyu, ing pérangan kang padha dawa, kapenuhan déning sawijining gambaran tumrap kaloroné.’ Uriah Smith, Daniel and Revelation, 495.

Pamecahan pasal tumrap bilai kapisan lan kapindho mbedakaké sajarah bilai kapisan, kang dipralambangaké déning Mohammed. Bilai iki kanthi géografis dumunung ing apa kang déning sejarawan Alexander Keith sinebut wong Saracen, kang ing jaman saiki bakal kita sebut Arabia. Sajarah bilai kapindho, kang dipralambangaké déning Osman I, kanthi géografis dumunung ing Turki, kang déning sejarawan iku diidentifikasi minangka bangsa Turki. Sajarah bilai kapisan dumunung lan kaleksanan ing Arabia, papan lairé Islam lan Mohammed. Sajarah bilai kapindho dumunung lan kaleksanan ing Turki, papan lairé Kakaisaran Ottoman.

Sajarah bilai kang kapisan ngenali sawijining peperangan kang diarahaké nglawan Roma déning para prajurit mardika kang siji-sijiné sesambungan paseduluran antarané siji lan sijiné yaiku agama Islam. Sajarah bilai kang kapindho ngenali sawijining peperangan kang diarahaké nglawan Roma déning sawijining agama kang katata lan kakuwatan nagara, kang sinebut Kalifhat. Ing loro-loroné prakara kasebut, apa peperangan mardika nglawan Roma ing sajarah kang diwakili déning Mohammed, utawa peperangan kang katata kang diwakili déning Ottman, utawa Kakaisaran Ottoman, cara peperangané yaiku nyerang kanthi dadakan lan ora kasangka-sangka. Peperangan iku dudu peperangan kang ditindakaké kanthi ngagemaké kabèh prajurit seragam warna kang padha, banjur nata para prajurit mau ing sawijining larik lan nindakaké pawai maju menyang tembakan bedhil, kaya déné adat militèr ing jaman iku. Tembung “assassin” adhedhasar cara perang Islam kang nyerang kanthi dadakan lan ora kasangka-sangka, lan lumrahe uga nyebabaké pati tumrap wong kang nyerang mau.

Tembung “assassin” asalé saka tembung Arab “hashshashin,” kang asalé saka “hashish,” tegesé “hashish” utawa “ganja.” Tembung iki wiwitané digunakaké kanggo nyebut sawijining golongan Muslim Ismaili Nizari ing Timur Tengah nalika jaman abad tengahan,

kang sipaté rahasia lan fanatik. Para anggota golongan iki kawentar awit cara-carané kang ora lumrah lan kerep nggunakaké kekerasan, kalebu migunakaké pembunuhan politik kanggo nggayuh ancasé. Kacarita menawa kadhangkala wong-wong mau ngonsumsi hashish kanggo nyiyapaké misi-misiné, kang banjur njalari panggunaan istilah “hashshashin” utawa “assassins” ing donya Kulon. Golongan Assassins aktif nalika jaman abad tengahan, mligi ing Persia lan Siria, lan padha mainaké peran wigati ing manéka konflik politik lan pembunuhan ing mangsa iku. Tembung “assassin” ing wekasané mlebu ing basa-basa Éropah, ing kono tegesé banjur dadi luwih jembar, yaiku kanggo nyebut wong-wong kang nindakaké pembunuhan politik utawa pembunuhan kanthi sasaran tartamtu.

Cara perang iki minangka ciri kenabian sing wigati saka telung bilai, awit peran kenabian Islam iku ngasilaké perang. Islam minangka sawijining pralambang kabeh nyangkut peperangan, lan ing Wahyu pasal sangang, Islam saka bilai kapisan lan bilai kapindho iku minangka gambaran saka peperangané. Peperangané iku diidentifikasi ing kitab Wahyu, minangka tumindak kang ndadèkaké bangsa-bangsa nesu, pas sadurungé mangsa pangadilan katutup.

Lan para bangsa padha nepsu banget, lan bebendunira wus rawuh, uga wektune wong mati, supaya padha diadili, lan supaya Paduka maringi ganjaran marang para abdinira, yaiku para nabi, lan marang para suci, lan wong-wong kang wedi marang asmanira, cilik lan gedhé; lan supaya Paduka numpes wong-wong kang ngrusak bumi. Wahyu 11:18.

“Bangsa-bangsa” padha didadèkaké “nesu”, sakdurungé bebenduné Allah rawuh, lan bebenduné Allah, kaya sing kagambar ing kitab Wahyu, yaiku pitu pageblug pungkasan kang tumeka nalika mangsa probationing manungsa katutup. Ing ayat iku ana telung pratandha dalan; digawé nesuné bangsa-bangsa, bebenduné Allah, lan wektu kanggo ngadili wong-wong mati. Pangadilan marang wong-wong mati kang kasebut ing kéné yaiku pangadilan marang wong-wong mati kang duraka sing kalakon sajroning milenium sèwu taun, lan dudu pangadilan pamriksan marang wong-wong mati sing wiwit tanggal 22 Oktober 1844. Sister White kanthi cetha negesaké yèn telung pratandha dalan ing ayat iki béda-béda, lan kalakon manut urutané ing ayat kasebut.

“Aku mirsani bilih bebenduning para bangsa, bebenduné Allah, lan wekdal kanggé ngadili para tiyang pejah iku kapisah lan béda piyambak-piyambak, siji ndhèrèk sijiné; ugi bilih Mikhaèl dereng jumeneng, lan wekdal kasangsaran, kados ingkang dereng naté wonten, dereng wiwit. Para bangsa samenika lagi nesu, nanging manawi Imam Agung kita sampun ngrampungaken pakaryanipun wonten ing papan suci, Panjenenganipun badhé jumeneng, ngagem sandhangan piwales, lan lajeng pitu pageblug pungkasan badhé kaecakaken.”

“Aku weruh manawa para malaékat papat iku bakal nyekel angin papat nganti pakaryané Gusti Yésus rampung ana ing kaélingan suci, lan sawisé iku banjur bakal tumeka pitu wewelak pungkasan.” Early Writings, 36.

Peranan Islam ing kitab pungkasan ing Kitab Suci yaiku ndadèkaké para bangsa duka, lan prakara iki ditindakaké lumantar peperangan. Peranan Islam ing kitab kawitan ing Kitab Suci yaiku ndadèkaké tangan saben manungsa ing donya bebarengan nglawan Islam, kang kawewujudan minangka Ismael.

Malaékaté Pangéran banjur ngandika marang dhèwèké, Lah, kowé lagi ngandhut, lan bakal nglairaké anak lanang, lan kowé bakal maringi jeneng Ishmaèl marang dhèwèké; awit Pangéran wis miyarsakaké kasangsaranmu. Lan dhèwèké bakal dadi wong galak; tangane bakal nglawan saben wong, lan tangan saben wong bakal nglawan dhèwèké; lan dhèwèké bakal manggon ana ing ngarepé sakehing seduluré. Purwaning Dumadi 16:11, 12.

Tembung “tangan,” minangka sawijining simbol, padha karo kabèh simbol Alkitab liyané, lan bisa nduwèni luwih saka siji teges gumantung marang konteks panganggoné. Dening umumé, “tangan,” minangka simbol ing ramalan Kitab Suci, iku minangka simbol peperangan. Tembung Ibrani kang dipunjarwakaké minangka “wong galak,” iku tembung kanggo kuldi alas Arab, kang ngandhut sawatara implikasi ramalan kang wigati, salah sijiné yaiku menawa kuldi Arab iku kalebu anggota kulawarga Equidae ing golongan kéwan, padha kaya jaran. Ing Wahyu pasal sanga, lan ing loro bagan suci Habakuk (bagan pionir 1843 lan 1850), jaran dipigunakaké minangka simbol peperangan kang dipralambangaké déning Islam saka telung bilai. Sebutan kang kapisan lan kang pungkasan ngenani Islam, kaya kang dipralambangakaké ing kitab Purwaning Dumadi lan kitab Wahyu, ngenali Islam kanthi simbol kulawarga Equidae (kuldi utawa jaran), lan kalorone padha nekanaké peranan Islam minangka sarana kanggo nggawa peperangan marang “saben wong” (para bangsa).

Ing kitab Wahyu, pasal SANGA, ayat SEWELAS, wataking Islam kaidhidentifikasi, awit sacara profetis watak iku diwakili déning jeneng. Jeneng kang kaparingaké marang raja sing mrentah Islam nggambaraké rujukan kapisan tumrap Islam ing kitab Purwaning Dumadi, ing ngendi katulisan manawa watak utawa roh Ismael “bakal manggon ana ing ngarsané sakehé para seduluré.” Raja sing mrentah sakabèhé Islam iku roh Ismael (rajané), kang tangane “nglawan saben wong”.

Lan wong-wong iku padha kagungan ratu ing dhuwuré, yaiku malaékat saka jurang tanpa dhasar, kang jenengé ing basa Ibrani Abaddon, nanging ing basa Yunani jenengé Apolion. Wahyu 9:11.

Ing Prajanjian Lawas, kang dipralambangaké déning basa Ibrani, utawa Prajanjian Anyar, kang dipralambangaké déning basa Yunani, watak kang mrentah para pandhèrèk agama Islam diidentifikasi minangka Abaddon utawa Apollyon, kang ing loro-loroné tegesé “pati lan karusakan.” Pati lan karusakan iku wataké Islam, manawa dipralambangaké ing Prajanjian Lawas utawa Prajanjian Anyar. Ciri-ciri tartamtu saka roh kang mrentah ana ing sajroning saben pandhèrèk Islam, gegayutan karo pralambang kuldi utawa jaran, loro-loroné minangka unsur-unsur saka rujukan kapisan lan pungkasan marang Islam. Kaloro sipat kenabian iki nduwèni tandha tangan Alfa lan Omega. Nalika Sadulur White ngenali

piwulang kang nguripaké wong satus patang puluh papat ewu minangka bala gedhé malaékat katelu, piyambakipun ngandika mangkéné:

“Malaékat-malaékat lagi nyekeli papat angin, kang digambaraké minangka jaran ngamuk sing ngupaya mbebasaké awaké lan mlayu nyabrang lumahing sakabèhing bumi, nggawa karusakan lan pati ing sadawaning dalané.

“Punapa kita badhé tilem wonten ing pinggiring donya langgeng punika piyambak? Punapa kita badhé dados tumpul, adhem, lan pejah? O, mugi kita gadhah ing gréja-gréja kita Roh lan ambeganipun Allah ingkang kaambusaken dhateng umatipun, supados piyambakipun saged jumeneng ing sikilé lan gesang. Kita kedah mirsani bilih margi punika ciut, lan gapuranipun sesak. Nanging nalika kita lumampah ngliwati gapura ingkang sesak punika, ambaipun tanpa wates.” Manuscript Releases, jilid 20, 217.

Papat angin iku ditahan sajrone panyegelan wong satus patang puluh papat ewu, lan papat angin iku minangka “jaran nesu” kang nggawa “pati lan karusakan ing dalane.” Ing tanggal 11 September 2001 bilai katelu rawuh mlebu ing sajarah kenabian kanthi nggawa “pati lan karusakan,” mangkono “nggawé bangsa-bangsa nesu,” nalika iku nyerang tanah kamulyan kasukman “kanthi dadakan lan tanpa dinyana.” Ing tanggal 7 Oktober 2023, bilai katelu nerusaké lumakune ing dalan “pati lan karusakan,” mula saya “nggawé bangsa-bangsa nesu,” nalika nyerang tanah kamulyan kang harfiah “kanthi dadakan lan tanpa dinyana.” Serangan kapisan kang ora dinyana iku nandhani wiwitaning mangsa panyegelan wong satus patang puluh papat ewu, lan serangan anyar ing tanggal 7 Oktober 2023 nandhani wiwitaning mangsa pungkasan utawa “binding off” saka panyegelan wong satus patang puluh papat ewu. Apa kita bakal turu ing ambang banget saka donya langgeng?

Ing kaloro bagan suci para perintis, Islam saka bilai kapisan lan kapindho digambarake kanthi cetha lumantar para prajurit Islam kang nunggang jaran perang. Penunggang ing ndhuwur jaran perang saka bilai kapisan ing kaloro gambar iku nggawa tumbak, dene penunggang jaran kang makili bilai kapindho, lagi nembakake bedhil. Pambedane iki kanthi cetha kacethakake ing Wahyu bab sanga, awit ana ing sajarah bilai kapindho iku mesiu ditemokake lan kapisan digunakake ing peperangan. Nalika maringi katrangan tumrap ayat pitulas nganti sangalas, saka Wahyu bab sanga, Uriah Smith nyathet kaya mangkene:

“Bagéan kapisan saka katrangan iki bisa uga ngrujuk marang panampakané para jaranan iki. Geni, minangka pralambang warna, nglambangaké abang, ‘abang kaya geni’ minangka sawijining ungkapan sing kerep dienggo; yakintus, utawa hiacinth, kanggo biru; lan belerang kanggo kuning. Lan warna-warna iki banget ndominasi ing sandhangané para prajurit iki; mula katrangan iki, miturut pandhangan iki, bakal kacocogan kanthi cetha ing seragam Turki, kang akèh dumadi saka abang, utawa skarlet, biru, lan kuning. Endhasé para jaran iku katon kaya endhas singa kanggo mratandhani kakuwatané, kawigatèn atiné, lan galaké; déné bagéan pungkasan saka ayat iki tanpa mangu nduwèni sesambungan karo panganggoné mesiu lan gaman geni kanggo kapentingan perang, kang nalika iku isih lagi waé dikenalaké. Amarga wong Turki ngetokaké gaman geniné nalika nunggang jaran, marang wong sing nyawang saka

kadohan bakal katon yèn geni, kumelun, lan belerang metu saka cangkemé para jaran, kaya kang katuduhaké déning gambar sing nyarengi iki.”

“Bab anggené wong Turki migunakaké senjata api ana ing peperangané nglawan Konstantinopel, Elliott (Horae Apocalypticae, Vol. I, pp. 482–484) ngandika mangkéné:—‘Marga saka “geni lan kumelun lan belerang,” yaiku artileri lan senjata api kagungané Mahomet, patiné saprateloné manungsa, tegesé direbuté Konstantinopel, lan minangka akibaté karusakaning karajan Yunani, kelakon. Wis sewelas atus taun lan luwih liwati wiwit kutha iku didegaké déning Konstantinus. Sajroning wektu mau, bangsa Goth, Hun, Avar, Persia, Bulgar, Saracen, Rusia, lan malah wong Turki Utsmani dhéwé, wus nglancarake serangan-serangané kang mungsuhan, utawa ngepung kutha iku. Nanging bètèng-bètèngé ora bisa ditembus déning wong-wong mau. Konstantinopel tetep lestari, lan karajan Yunani uga mangkono. Mulané gedhé banget kuwatiné Sultan Mahomet kanggo nemokaké apa kang bisa nyingkiraké alangan mau. “Apa kowé bisa nyithak meriam,” mangkono pitakoné marang juru gawé meriam kang mlayu mihak marang dhèwèké, “kang ukurane cekap kanggo ngremuk témbok Konstantinopel?” Banjur pandhélean diadegaké ing Adrianopel, meriam-meriam dicithak, artileri disiapaké, lan pengepungan diwiwiti.”

Pancen prayoga dipunmangertosi, kados pundi Gibbon, ingkang tansah dados juru-tafsir ingkang boten kasadaran tumrap ramalan Apokaliptik, nempataken piranti perang enggal punika wonten ing ngajenging gambaranipun, wonten ing cariyosipun ingkang lantip lan nggegirisi ngenani kacilakan pungkasaning karajan Yunani. Minangka ancas nyawisaken prakawis punika, piyambakipun maringi sajarah penemuan bubuk mesiu ingkang taksih énggal, ‘campuran salpeter, belerang, lan areng;’ nyariosaken bab panganggènipun ingkang langkung rumiyin déning Sultan Amurath, lan ugi, kados ingkang sampun kasebat sadèngipun, bab pabrik mriam Mahomet kanggé nyetak mriam-mriam ingkang langkung ageng ing Adrianople; lajeng, wonten ing lumampahing kepungan punika piyambak, nerangaken kados pundi ‘rentetan tombak lan panah dipunsarengi déning asep, swanten, lan geni saking bedhil lan mriam;’ kados pundi ‘jejer dawa artileri Turki dipunarahaken dhateng témbok-tembok, sekawan welas batré gumuruh bebarengan nggebugi papan-papan ingkang paling gampil katempuh;’ kados pundi ‘bèntèng-bèntèng ingkang sampun ngadhepi kasangsaran satriya mungsuh ngantos pirang-pirang abad, dipunrusak ing sadaya sisih déning mriam Ottoman, kathah rengatan kabikak, lan caket gapura St. Romanus, sekawan menara dipundhudhah ngantos rata kaliyan lemah;’ kados pundi, nalika ‘saking garis-garis pertahanan, galea-galea, lan kretég, artileri Ottoman gumuruh ing sadaya sisih, pasanggrahan lan kitha, tiyang Yunani lan tiyang Turki, kaselimuti méga asep, ingkang namung saged kabuyaraké déning pambébasan pungkasan utawi karusakaning karajan Rum;’ kados pundi ‘témbok rangkep punika dipunrêdhuksi déning mriam dados tumpukan reruntuhan;’ lan kados pundi ing pungkasanipun tiyang Turki, ‘mungghah lumantar rengatan-rengatan punika,’ ‘Constantinople kasoraké, karajanipun kabalikaken, lan agaminipun dipunidak-idak ing lebu déning para penakluk Muslim.’ Kula ngendika bilih prayoga sanget dipunmangertosi kados pundi kanthi cetha lan nggegirisi Gibbon ngetang bilih katangkeping kitha punika, lan kanthi mekaten karusakaning karajan punika,

asalipun saking artileri Ottoman. Awit punapa malih punika kejawi komentar tumrap pangandika ramalan kita? ‘Déning telu prakawis punika sapratelonipun manungsa dipunpejahi, déning geni, lan déning asep, lan déning belerang, ingkang medal saking cangkempipun.’

“AYAT 18. Kanthi telu prakara iki saprateloning manungsa padha dipatèni, yaiku déning geni, lan déning kumelun, lan déning belérang, kang metu saka cangkemé. 19. Amarga kakuwatané ana ing cangkemé lan ing buntuté; awit buntuté kaya ula, lan nduwèni endhas, lan nganggo iku padha gawé cilaka.”

“Ayat-ayat iki ngandharake daya mateni saka cara peperangan anyar sing diprayogakake. Lumantar sarana agen-agen iki,—mesiu, gaman api, lan meriam,—Konstantinopel pungkasane kasoran, lan dipasrahake menyang tanganing wong Turki.” Uriah Smith, Daniel and Revelation, 510–514.

Kita bakal nerusaké panaliten bab bilai katelu ing artikel sabanjuré.

“Wengi mau aku tangi saka turuku kanthi beban gedhé ana ing pikiranku. Aku lagi ngaturaké sawijining pesen marang para sadulur lan para sadulur wadon kita, lan iku sawijining pesen pepéling sarta piwulang ngenani pakaryané sawenèh wong sing nyengkuyung téyori-téyori kang klèru bab panampané Roh Suci lan pakaryané lumantar piranti-piranti manungsa.

“Aku diparingi pituduh bilih fanatisisme kang padha karo kang kaparingan dhateng kita kanggo dipunadhepi sasampunipun kalampahanipun wekdal punika wonten ing taun 1844 badhé mlebet malih ing antawisipun kita ing dinten-dinten pungkasaning pekabaran punika, lan bilih kita kedah ngadhepi piala punika kanthi teteg ingkang sami kados dene nalika kita ngadhepi ing pengalaman-pengalaman kita ing wiwitan.

“Kita sami ngadeg ing ambanging prastawa-prastawa ageng lan khidmat. Ramalan-ramalan saweg kaleksanan. Sajarah ingkang aneh lan kebak prastawa saweg kacathet wonten ing kitab-kitab swarga—prastawa-prastawa ingkang sampun dipratelakaken badhe enggal ndhisiki dintenipun Allah ingkang ageng. Sedaya ing donya punika wonten ing kawontenan ingkang boten ajeg. Bangsa-bangsa sami duka, lan ancang-ancang ageng tumrap perang saweg katindakaken. Bangsa ngrancang nglawan bangsa, lan karajan nglawan karajan. Dintenipun Allah ingkang ageng punika saweg enggal rawuh kanthi sanget. Nanging, sanadyan bangsa-bangsa punika saweg nglumpukaken kakiyatanipun kangge perang lan tumpahing getih, dhawuh dhateng para malaékat taksih tetep kakiyatanipun, supados piyambakipun nyekel sekawan angin punika nganti para abdinipun Allah kaségêl wonten ing bathukipun.” Selected Messages, buku 1, 221.